O hemelsche coninc god almacht
Vaëlsone eñ heilige geest (tsch
Drie personen een god waracht tsch
Verleët ons gracie eñ wijsh; meest
Hier so te leuen onbeureest
Dat wi moghen sonder sneuen
Metten enghelen houden feest
Hier bouen int eewich leuen
Den materie heb ic gheheuen
Voer ionge kinderen sonderlinghe
Eñ wten latijn in duptsche beschreuen
God geue dat ic se macht volbringen
Mẽ sal de kinõ tot duechdẽ dwingẽ
Wanneer si comen ten verstande
Alst wiskẽ groẽ is so salmẽt wringen
Tes quaet oude hondẽ leren gaẽ bã
Hier willẽ lerẽ is een scãde (den
Consten te connen is groot eere
Al sijn die consten menigerhande
Wie consten kan hi is een heere

Hier om heb ic ghearbeitseere
Nacht eñ dach vroech eñ spade
Om te vinden een goede leere
Na tbeuolen der wisen rade
Dus heb ic bider gods genaden
Een goede materie te samen geraēt
Eñ tgoede gesteiden wten quaden
Diet wel onthout blijft ongeblaēt
Der kinderē spiegel bē ic genaēt
Wie wil comen tot staet eñ eeren
Die moet sijn leuen eer dat betaemt
Tot wijsheit eñ tot duechden keeren
So wie dat onthout mijn leeren
Hi sal regneren sijt des becant
Scriftuere die seit si bliuen heeren
Wie reden gebruyct beide eñ verstāt
Nu wil ic beghinnen al te hant
Den kinderen te lerē eē nieuwe dicht
Ic hope si werdē in duechden geplāt
Wie hem met sinnen daer na richt

Tes noch bet er tspl gheswicht
Dan te leuen in ouermoet
Op aerde en is gheen dinc so licht
Ten valt hem swaer diet node doet
Veel dingē hebbē die trāckē spoet
Mits traecheit diet wel verlint
Der winninge maect dē arbeit soet
Eñ maect den vroeden dicwil blint
Die menige is gaerne daer ōtrēt
Daer van ontfanghen is den raet
Der wie dat goet of gauen wint
Hi en vraecht niet hoet dē armē gaet
Inwendighe nīt eñ epghen baet
Die hebben roome ghedestrueert
Eñ t onghen raet dese die verstaet
Hebben dicwil trecht verkeert
Hies ter werelt nv gheeert
Die lose vonden vinden kan
Sulcke consten men nv studeert
Ic wise twonnisse wijst mi den man

Waer blijft dpe arme mēsce dan
Als hi voer trecht sal doē sijn woert
Den rijckē helptmē haest daer van
Die arme wort dan clepn gheboort
Metē ouden hout altijt accoort
Die god ontliet waer hi verkeert
So seggē die lieden vā di recht voort
Die ionghe is wijs eñ wel gheleert
Oer kinder sinnē dpet wel grōdeert
Sijn onbelast van eenighen bedriue
Ghelijt een tafel repn gheplanceert
Daermē i goet of quaet mach scriuē
Eñ hebt geē spraken mz lichtē wiuen
Si brepdē haer net ghi wert vspiet
Wacht v daer voer bi uwen liue
Al sprekē si scoon si en meynens niet
Tot geenen tidē wat di gheschiet
En wilt dijn eere niet ouer gheuen
Al hebdi lijden of verdriet
Wilt altijt op hope leuen

Wi vindē inden latijn beſcreuen
Dat hope is dat beſte goet
Hi can den menſce vruechde geuen
Eñ tot allen dingen goeden ſpoet
Hout dijn tonge in dijn behoet
Eñ draecht op niemāt nijt of haet
Hijt altijt hueſch toont bliden moet
Wāneer ghi achter ſtraten gaet
Sert elcken na ſinen ſtaet
Eñ en weeſt niet ſtō gelijt dē dieren
Hijt rijp vā weſen hebt goet gelaet
En bringt voort geē nieu manieren
Hijt rechtuaerdich int hantperen
Met gode eñ eerē wilt v ghenieren
Leert wijſheit plegen aen dye mierē
Die ſomers ſoekē dz ſi ſwincs ūterē
En wilt niet volgē al dij begeren
Mer di beſnidē in allen dinghen
Noch tegē de waerhz en wilt nz ſwe-
Ghi ſout v ſiele in laſte bringē ren

Ghet logentael en sulde mengen
In woerden die ghi doet vermaen
En wilt niemāt tot boosheit dringē
So sulde goeden loon ontfaen
Die metten swaerde gaerne slaet
Metten swaerde wert hi verslagen
Die niet en wil in tijts af staen
Die noot sal hem doen verdraghen
Alsmen hē sal gaen beclaghen
eñ spreke hē met recht voer zi mesdaet
Dan sijn in laste vriēden eñ magen
Hijns selfs en weet hi ghenen raet
Dan is te clagen veel te laet
Als die dingen sijn gheschiet
So wie hē wachten wil der daet
Die en sal niet comē in dat verdriet
Als die mensche al overliet
Eñ merct dat hi sterven moet
So en baet hem alle sijn hope niet
Want dan en helpt gheit noch goet

Die doot is raschcher dā die vloet
Want sy wacht ons tot allen stonden
Weest op dijn hoede sidi vroet
Eer dijn lichaem wert ontbonden
Die heilige kerc geeft ōs oreōden
Dat wi sullen leuen na haren rade
Als biecht te sprekē te belīē de sonden
Dies niet en doet sijnre sielen schade
Doet penitēcie eert wort te spade
Den tijt is cort om hier te sine
Doet altijt aen god ghenade
So moechdi ontgaē die helsce pine
Endrict nv drōckē in bier of wine
In die taueerne hier of ghinder
Het quetset leer die sinnen dine
Eñ ghi wert daer bi geacht te minder
Dronckēlieden eñ ionge kinder
Maken dicwils openbaer
Verholen dingen daer grotē hinder
Den menigen es gheuolcht naer

Die selue plant heeft goede waer
Want selue hebben is goet crupt
Hebdi selue en maect gheen maer
Jc mepn selue diemen in kistē slupt
Men acht hē voer een arm scofwt
Die ter werelt niet en heeft
Trout hi dan een arm krupt
Hi is die armste die leeft
Men vintē seldē die gaerne geeft
Die niet en heeft hi is onwaert
Eñ als hi dan van ouden heeft
Een pegelic is van hem verwaert
Dan is dat woert te horen hert
Alsmen seit god help di vrient
En hebdi te voren dan niet gespaert
So werdi verstouen al omtrent
Wildi wesen wel ghemint
Eñ met uwen gebueren niet kiue n
Wat ghi beghint te voren verstint
Wacht v te scheidē met quaden wiuen

Ēn niemāt in quaetheit stiuen
Noch valscheit dencke in dinē moet
Hout gods gebodē wilter bij bliuen
Soo moechdi ontgaen der hellē gloet

Die.x.gheboden

Dits deerste gebot na mij beuroet
Mint god met herten bouen al
Ēn anderē menscen also doet
Als ghi wilt datmen v doen sal

dat.ij.ghebot

Ghi en sult oec groot noch smal
Den naem gods pdelic noemen
Noch bi hem sweren int ghetal
Oft ghi sout v'siele verdoemen

dat.iij.ghebot

God sal wesen dijn behoeder
Eest dattu vierst die heilige daghen
Ēn vierstu npet du biste tonuroeder
Wāt god sal di daer om plaghen

dat.iij.ghebot

Oet en sult niet ver soemen
Alicht te eeren vader eñ moeder
Dat hē onderdanich het sal di vromē
Hout vriēscap met vader eñ moeder
.v. ghebot

Gn wilt doer nyemants claghen
Een dootclagher sijn metten werckē
Noch metter herten tot genen dagē
Ho sult kijnder der heiliger kercken
.vi. ghebot

Hi waer onvroet die v dat riet
Dat ghi sout pemant stelen tūne
Het is verboden en doet des niet
Die leste noot is int schijne
.vij. ghebot

Oncuischeit en laet vā v nz merkē
Bouen houwelic wat v gheschiet
Want het leeren ons die clercken
Dattet god so selue ghebiet
.viij. ghebot

Ghi en sult in gheen re noot
Valscheit tughen teghen recht
Ghi brenct dyn siele in laste groot
Eñ wert daer om des viants knecht

.ix. ghebot

Wilstu scouwē die eewige pyn
En begeert niemāts bedde genoot
Stelt daer van therte dyn
Het is verboden ic segt v bloot

.x.

En syt van di selven niet so slecht
Dat ghi begheert eens anders goet
Oft ghi coemt in des viants hecht
Beneden inder hellen gloet
En wilt niet draghen hogē moet
Op scoōheit ryckheit of sterchz mede
Si syn gherepst syt des wel vroet
Die hier besaten borch eñ stede
Wilstu leuen in goeden vrede
Maect dinen staet vā cleinē bewīde

Hi waren rijc in tiden voerleden
Die na quam en in grooter allepnde
Van tgene dat ic meest bekinden
Als ic gheleesen heb in latijn
Dat is dat ic gheen beter en vinde
Dan wel te doen eñ vrolic te sijn
Sulc toont vã buitẽ blide aẽschijn
Int herte heeft hi swaer verdriet
Eens ãders weluarẽ doet haer pijn
Al eest dat hem en costet niet
Alsulc gheselschap altijt vliet
Hijt altijt huesch in uwen mont
Wat ghi hoort of wat ghi siet
En doetet ghenen menschen kont
Die sulcke es van woerden ront
Als hi van ghenuechten hoort
Die sulc die heeft so valschen gront
Dat hijt vertelt in arghe voort
So wie vã sinne dic wert vlstoort
Die en is nz waerdich dat hi regeert

Hy en is te male niet al verdoort
Die hem totter wijsheit keert
Die suit die wert daer bigheeert
Daer die ghecke clepn op acht
So lanc als cõmer hẽ niet en deert
Op wijsheit heeft hi niet ghеacht
Maer gi vkeert dach eñ nacht
En wilt niet hantierẽ vreẽde treken
Gheeft alrijt dijn woerden macht
En wilt nz vhalẽ eẽs andrs gebreken
Tes quaet vã herẽ lachter te sprekẽ
Dpe maer loopt rasser dan dẽ wint
Dẽ tijt mach comen si sullẽt wreken
Wanneer ghi daer minst op sint
Die hem der heeren onderwijnt
Eer hi hem seluen beset
Int leste hi hẽ seluen bedrogen vint
Want heeren appelen en rottẽ niet
Hier om so radic v wats geschiet
Dat ieghelijc snuere sijn mondekijn

Op heeren te spreken coēt dit vōrtiet
Want heeren moeten heeren sijn
Wacht v te comē in harē termijn
Des heeren sin is quaet om weten
Al thonen sy dicke blide aensichten
Tes quaet met heeren kersen eten

Als ghi meynt dat sijt vgeten
Ghedenckē sy wat hem is mesdaen
Dan wert die clapper also omseten
Hi en kans ontriden noch ontgaen

Als di yemāt heeft te cort gedaē
Met recht so moechdi altijt spreken
Dijn hant en wilt aen hē niet slaē
Niemāt en kan sijn leet volwreken

Wilt altijt tē besten spreken
Daermen kijft of daermen scheit
Het vallen dicwils slagen oft steken
Dat die onnosel dicwil ontgheit

Selden blijft hi onghequelt
Die den anderen te quellen plach

Hi en is van sinnen niet wel gestelt
Die eenen anderen sijn nauste secht
Die sijn boosheit so cleine weecht
Die hi selver heeft ghedaen
Eñ opten onsculdighen leecht
Die sal quaden loon ontfaen
Des morgēs suldi vroech op staē
Dat rijcke gods suldi eerst besoecken
Eñ dan om dinen orbaer gaen
So leeren ons die euangelie boecken
En wilt dij niet te seer verdoecken
Als dijn viant wil cranken di
Hout hē geen stede wijct in hoecken
Tes di te prisen onthout dat van mi
Op dinē vrient en sijt niet te vrij
Men kent geenē vrient dā inder noot
Staet hi v dan met herten bi
Het is dijn vrient ic segt v bloot
Ten is geen heere vā macht so groot
Die gheen vrienden te doen en heeft

Hi es veel gecker dan een quekē hoot
Die den eenen om dē anderen gheeft
Alte haeſt is hi gheſneeft
Die hē aen een riet wil houwen
Hovaert hi die op heeren ſteeft
Men ſalſe niet te nau betrouwen
Die vriēdſcap begeert vā vrouwē
Die lecker ſijn eñ ſeer vertaert
Wie gheuen mach die wert onthoudē
Is hi ghebaert of onghebaert
Een luttel goets is haeſt geſtaert
Die gaerne tot allen merten gaet
Wie dat om den ouwen ſpaert
Mi dunct hi heuet der wiſen raet
Die oud̄ en heuet geē meerō ſmaet
Dan venus te begeren bouen tracht
Wāt vanden vrouwen wert hi gehaet
Eñ van oudē matronen ſeer veracht
Si en hebben niet eens gedacht
Minne te draghen op pemanuel

Dan op die ghene die dach eñ nacht
Connen hantieren der minnen spel
Als ghi wert out bedenct v wel
Al heeft v een matroon verspiet
Si heeft v liefnet om v vel
Mer om v ghelt eñ anders niet
Liefde te dragē en is geen ūdiet
Een wijf te trouwē is goet spel
En trouter gheen wats ws geschiet
Ghi en kentse te voren wel
Oinē vrient te manē en sijt niet fel
Die v te dienste heeft ghedaen
Sidi hē sculdich betaelt hem snel
So suldi prijs eñ danc ontfaen
Heeft dijn vrient di pet misdaen
En wilt dat mettē swaerden wreken
Heeft hē goede woerdē eñ laetē gaen
Men sal di grote eere spreken
Hout di altoos so ondersteken
Dan dat di is met gode ghebleuen

Ho en mach dijn namaels niet gebreken
Wildi daer van subtilic leuen
Catho heuet ons beschreuen
Dat hi is dom eñ seer onuroet
Die so vele heuet wech ghegheuen
Dat hi namaels bidden moet
Nu en sulste niemāt wesen te goet
Sedē te geuen van dat mē di vraecht
Dijt milt vā woerdē geuet antwoert
Ho hebdi eere eñ prijs betaecht (soet
So wie hē voer die doot versaecht
Hem en baet sijn leuen niet
Ten helpt ghekermt noch geclaecht
Die doot die heeft ons alle verspiet
En wilt niet clagen dijn verdriet
Dā trouwe vriendē die met di dragen
Ghi moecht dē sulchē clagē v gesciet
Diet gaerne soude horen ghewagen
Sijt altijt trouwe in dijnen dagen
Laet dijn woerdē dijn seghel sijn

Het geen betrouwē op vriēt of magē
Hiet seluer toe die bate is dyn
Trou te soecken en is geen pyn
Sheen trou te vindē is groot vōriet
Trou is verdreuē wt haren termyn
Trou is verloren ghi soect om niet
Hebdi te doene pemant pet
Nemerct dat einde hoet math vgaen
Dat wesen der mēsten eerst aenziet
Hoo en werdi bedroghen niet so saen
Loytsers loytsers syn in dpe baen
Nieghers bedrieghers die houdē dstāt
Dē onnoselē te bedriegē ist hē gedaen
Wacht v te comē aen haren kant
Si syn te hant so vast geplant
Dat syt verloytsen in allen siden
Hoo wat si crighen metter hant
Ten mach hē ontsitten noch ontriden
Mitten blidē wilt v verblyden
Eñ metten droeuen droeuich mede

Quaet ghesellschap wilt altijt miden
En breget niet voort eenige quade sedē
Als ghi te gaste sijt ghebeden
Daer goet gesellschap is verlaemt
En wilt niet kiesen dpe hoochste stede
Ghi moecht daer werdē in beschaemt
Die waert macht seggē ongeblakt
Stāt op ghi moecht o vā hier satan
Hier moet een sittē diet bat betaemt
Dā moet ghi die stede met scādē laten
Spise eñ dranc die neemt bi matē
Die men o ter tafelen brenct
En wilt niet slockē gelijc die vraten
Si eten dat hē den buic ontsinct
Eer ghi eet of eer ghi drinct
Eñ tbroot op die tafel is gheleit
Die spise te gebene dē eerlīc bedinct
Eñ oet dat dpe gracie was gheseit
Dalt daer twilt spreect int beschept
Eñ selue en maect geen discoort

Enneemt den drank niet so plantept
Dat ghi wort dronckē of verſmoort
Ouer tafel en brengt niet voort
Lange prologen het waer di ſtande
En wilt niet ſpreken eē dorper woert
Noch niet veel koteren aen v tanden
Al brengtmē gerechte menigerhāde
En wilt die ſpiſe niet aen taſten
Nader coſtumē vanden lande
Tbetaemt dē weert eñ niet dē gaſten
Ghi en ſult niemāt te ſeer vlaſten
Met toe dranckē bier of wijn
Die ſober ſijn eñ dicwil vaſten
Dietmen ſelden dronckē ſijn
Die ſulcke heeft dicwils pijn
Vā ſpiſe of drancke te ſijn verſaet
Daer teghen en is gheen medecijn
Dan ſoberheit na ſenecas raet
So wie di ſeit dat di meſtaet
Neemet in dancke het is dijn vrient

En brengt niet voors eēs ānders quaet
Hūt altūt hueselic eñ siende blint
Laet alle dinc also ghīt vint
Ghi wert gemint sīt des wel voret
Hoe wie hem alle dinc onderwīnt
Int eynde doet hem selden goet
Gaet gaerne ter kerckē wat ghi doet
Hebt gode eñ mariam wtuercoren
Hoort gaerne misse met grooter oot-
God en laet di niet verloren (moet
Wildi deuotelīc misse horen
Tītelīcke sorge wilt van di stellen
Eñ vallen op dīn knien te voren
Of staet stille sonder pemāt te quellē
Totter kercken suldi v snellen
Eñ heimelic dīn gebede stichten
Als ghi hoort tgheclanc der bellen
Om god te sien suldi v richten
Dīn oghen suldi altūt swichten
Eñ op niemant mercke slaen

Wat ander doen en wilt niet berechtt
Nuechterē suldi ter kercken gaen
Seuen voeten suldi staen
Vanden outaer so ghi moecht ramen
Dond̄ gode te louē en sceit niet vā daē
Ghi en hebt die benedictie tsamen
Dan suldi tot steden die di betamen
Om te winnen dijn daghelijc broot
Haestelijc gaen in gods namen
God sal di helpen wter noot
Nv hoort eē weinich na mij woert
Hinte augustijn doet ons vermaen
Ho wie deuotelijc misse hoort
Seuen duechden sal hi ontfaen
Die eerste duecht na mijn verstaē
Verleent hem god tot sijnre baten
Hijn daghelijc broot sal hi ontfaen
Daer hi bi leuen mach bi maten
Dāder duecht als ghij moecht vaten
Dagelijcxse sondē verstaet mi wel

Eñ ydele glorie werden hē verlaten
Hoort die misse dan legghe ic di
Den derden mael so dat hi
Ruytsceldinge crighe rechteuoort
Van vergeten sonden eñ wesen wijs
Hoort die misse onghestoort
Die .iij. duecht die ghi nv hoort
Dat die menste niet en mach
Sijn siele vlieſen verstaet dat woert
Hoort hi misse op dien dach
Die vijfste duecht die ic versach
Misse te horen mach hi verweruen
Al waer hij in noch so quaden gewach
Hij en sal niet onuerlienlijc sterruen
Die seste is vā sulckē bederuen
Dat hi gheestelijc mach ontfaen
Gods lichaem eñ daer toe eruen
Dat rijcke gods nae mijn verstaen
Die seuende is na mijn beuaen
Van sulcker macht eñ ghewelt

Dat alle die trappen die si gaen
Vanden enghelen werden getelt
Wie misse hoort dpe wert ghetelt
Tot allen duechdē eñ wel gefondeert
Die seuen duechden voort vertelt
Vā gode te crighen na sijn begeert
Die metten gorden conuerseert
Hi wert te beter ic segt v claer
Metten quaden wert hi verkeert
Ho spreect dauid openbaer
So wie wil leuen sonder vaer
Die leide sijn lenen so recht voort
Dat van hē geen quade nieu maer
Onder den lieden en wert ghehoort
Die vā sinnē dic wil wert verstoort
Het cort hē sijn leuen seere
Hi is ghet eñ wel verdoort
Die voer een ander set goet eñ eere
Die heilige scrift geeft ons eē lere
Ho wie tot sonden gheuen raet

Die valt in penen min noch meer
Als die ghene die doen quaet
Si en sijn alle niet sculdich d' daet
Die valscheit v'a'een ander spreken
Mer oec diet metten ooren vaet
Ghelijcke swaer wilt god wreken
Het waer veel nutter tsepl gestrekē
Dan te wesen in anxte groot
Tes noch beter met standē geweken
Dan met eeren ghebleuen doot
Dijnt dī altijt te winnē dijn broot
Die wile dat ghi vroem sijt eñ gesont
Den tijt mach comē het wert di noot
Als ghi niet mer gewinnen en cont
Die wil volghen sinen mont
Eñ hem te leckernien steit
Hi wert gesepit haest inden gront
Armoede wert hē int eynde gespelt
So wie hier sinen lichaem quelt
Met spise ofte drank bouen maten

Die doot volcht hem met ghewelt
Gheen medecijn en mach dan baten
Oplaes dan moet sijn ghelaten
Wanneer dat coēt die laetste noot
Dat voer was soet als honich raten
Dat wert dan bitter ic segt v bloot
Ic bidde v kinder doer die doot
Die christus sterf aēt cruce machtich
Onthout dese leere cleyn eñ groot
Spiegelt v hier in mz sinne bedachtich
Eñ aēroept altijt god almachtich
Dat hi v vlichte din en gheest (tich
Dz ghi moecht comē int rijcke warach
Daer blijscap sal wesen alder meest
Eñ dat beūtren onbeureest
Van eewen tot eewē sonder begeuen
Eñ metten enghelen houden feest
Hier bouen in dat eewighe leuen
Ope dese materie heeft beschreuen
Eñ in rimen heeft versaemt

Voer gode moet hi sijn verheuen
Lambertus goetman is hi genaemt
Int selue iaer hier na gheraemt
Duisent.cccc.eñ acht
Was dit boexken so dat betaemt
Den derdē dach in maert volbracht

Deo gracias

Ghedruct Tantwerpen buyten dye
camerpoorte inden gulden eenhoren
bi mi Willem vorsterman

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

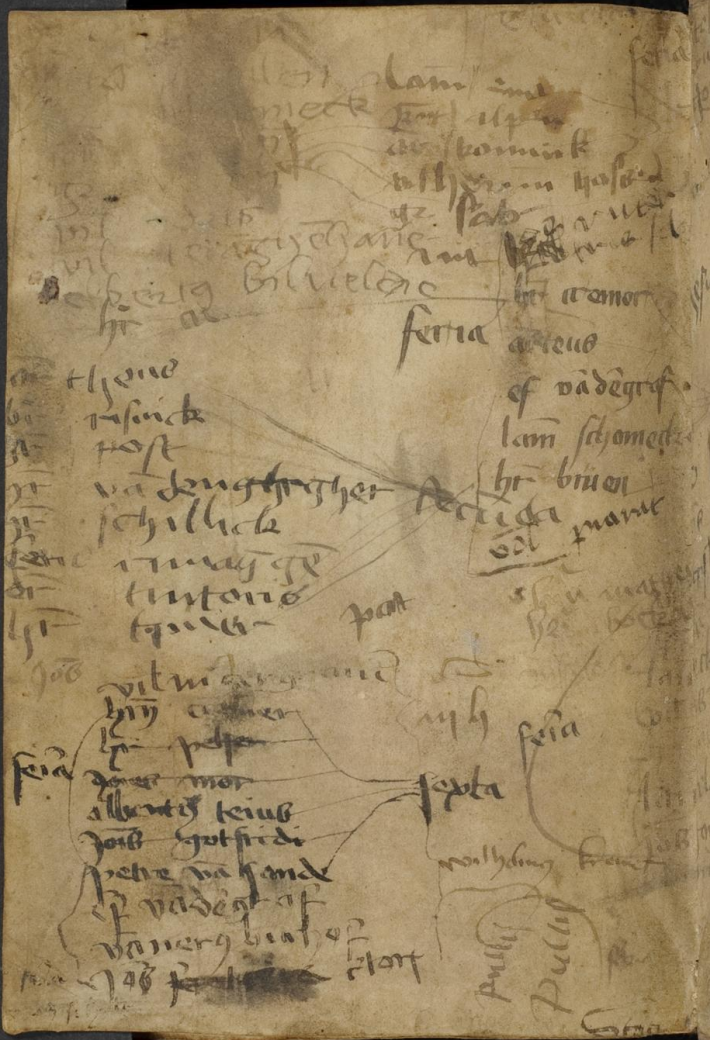

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qu. H. 375.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf